

ISSN 2411-4758 (Print) 2518-1602 (Online)

Native word in ethnocultural dimension, Drohobych, Posvit, 2019, pp 78-88.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2411-4758.2019.179141>

УДК 811.161.2:38:821.161.2-1

ЦИТАТНО-РЕМІНІСЦЕНТНИЙ (ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНИЙ) ВИМІР ПОЕТИЧНОГО ДИСКУРСУ МАЙДАНУ

Марія СТЕЦИК

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (Україна, Дрогобич) stetsymariast@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7161-0621>

Research ID: AAD-4393-2019 <http://www.researcherid.com/rid/AAD-4393-2019>

Статтю подано до редколегії /The article is submitted to the editorial board: 25.09.2015.

Статтю опубліковано / The article is published: 15.11.2019.

У статті майданівські поетичні тексти досліджуються крізь призму рецептивної стилістики (інтертекстуальності), тобто їхньої семантичної багатшаровості (цитати, натяки, алюзії, ремінісценції). Зазначено, що актуалізований національно-центричний цитатний тезаурус – це вищий, художньо опосередкований рівень побутування дискурсу, який, з одного боку, засвідчує авторську майстерність, інтелектуалізм та органічну рецептивну асоціативність мовомислення, з іншого – вимагає підготовленого читача, реципієнта з багатим літературно-художнім та загальнокультурним досвідом. Розлогий цитатно-ремнісцентний та алюзивно-алегоричний простір майданівської поезії спростовує тезу про те, що це література факту невисокої художньої вартості.

Ключові слова: майданна поезія; рецепція; ремінісценція; цитатний тезаурус; цитата; інтертекстуальність; алюзія; трансформація.

QUOTATIONAL REMINISCENT (INTERTEXTUAL) DIMENSION OF MAIDAN'S POETIC DISCOURSE

Mariia STETSYK

candidate of Philology, Associate Professor of the Ukrainian Language Department, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University (Ukraine, Drohobych) stetsymariast@gmail.com

The article investigates Maidan poetic texts through the prism of receptive stylistics (intertextuality), that is, their semantic multilayer structure (quotations, hints, allusions, reminiscences). It is stated that actualized national-centered quotational

thesaurus is a higher, literary level of discourse, which, on the one hand, testifies the author's mastery, intellectualism and organic associativity of linguistic thinking and, on the other hand, it requires a prepared reader, recipient with rich literary and cultural experience. The generalization is made that in the context of the poetic discourse of Maidan, Taras Shevchenko's prototexts (titles of works, lines that became set expressions, aphorisms, direct quotations) are the most actualized. The revolutionary context gives them a new up-to-date meaning. Shevchenko's precedent microdiscourses explicated and implicated by the format of reproduction are accurate and transformed (modified), there are many contaminated and convoluted aphoristic syntagmas. Intertextual inclusions from the poems by Lesya Ukrainka, Pavlo Tychyna, Vasyl Stus, Ivan Drach, Vitaliy Korotych, as well as by the criteria of explicitness, format of reproduction, linguistic and structural features were recorded and considered. The case of folklore thesaurus in relation to ethnoculture and its conceptual and contextual transformations have been investigated. We outline perspectives of future research of the Maidan discourse through the prism of intertextuality on the material of the specific authors' collections (Antonina Lystopad, Svitlana Kostyuk) and also on the level of typologization and text markers of quotations, sources of their formation, dominant quotational inclusions.

A generalization has been made that widequotational-reminiscent and allusive-allegorical space of Maidan poetry reveals the statement that it is factliterature of low literary value.

Key words: Maidan poetry; reception; reminiscence; quotational thesaurus; quotation; intertextuality; allusion; transformation.

Постановка проблеми. Те, що вивело мільйони українців на Майдан як на трансцендентний і водночас реальний простір Свободи і Гідності, той важко зрозумілий і сьогодні для світу ментальний імператив, –стало поштовхом до народження текстів, які знаменували принципово і якісно інший національно акцентований наратив. За рядками народжених Майданом дискурсів (художніх, публіцистичних і таких, що не вкладаються у звичні дискурсивні виміри), – найщемкіші сповіді, одкровення, осмислення, переживання, зафіксовані у слові миті опритомнення від вікової перманентної амнезії; реінкарнація культури, знищеної або ж підміненої, спотвореної «комусь на користь чи в угоду» (Ліна Костенко) колективної народної пам'яті, згустки якої зрезонували в пам'яті мільйонів.

Збірний майданний дискурс – це голоси людей, які реально чи ментально причетні до епохальної сторінки новітньої української історії, але це також і безліч прототекстів, прецедентних знаків, які супроводжували Революцію Гідності, ставали її меседжами, актуалізованими гаслами, профетичними візіями, застереженнями, живою ілюстрацією боротьби і позачасової причетності до творення реальної історії.

Аналіз досліджень. Феномен Майдану, уселюдська й національна мужність не могли залишитись поза увагою українського мистецтва. «Зло, з яким ми зіштовхнулися, література й живопис переплавили в прекрасне і вічне – вірші, пісні, картини, живописні плакати та графіті» (Воронюк, 2014, с. 5). Майдан буквально виштовхнув неймовірну творчу енергію, яка вербалізувалася в масштабних епічних полотнах, публіцистиці, діаріюшах самовидців українського спротиву, поезіях – щирих, відчайдушних і болючих. Однією з перших зафіксованих у слові стала антологія майданівських віршів «Небесна Сотня», у якій експліковано, з одного боку, підсвідому наочну демонстрацію виру подій, тимчасового хаосу, неупорядкованості, з іншого – революційні тексти постають як «релігія нашої свободи» (В. Китайгородська). Я. Поліщук переконаний, що Євромайдан повернув суспільну довіру до літератури, повернув в Україну культ слова. Найбільш вартісні – онтологічно – тексти часто поширювалися як анонімні, а про авторство не конче дбали, бо важив сам твір – як вираження актуальних думок, почуттів і переживань (Поліщук, 2016, с. 35). Народжені революцією тексти стали новою дослідницькою нішею, яка інтенсивно заповнюється науковими студіями різного формату – дисертаційного (Г. Горішна), розділу монографії (Я. Поліщук), окремих статей авторства С. Баранської, Г. Білик, Г. Гаврильченко, О. Грушанської, О. Єрмоленко, М. Стецик, у яких висвітлено різні аспекти лінгвостилістичного, поетологічного, ідейно-концептуального рівня. Розглядаючи лінгвокультурологічну проблему цитатного тезаурусу (інтертекстуальних вимірів) майданного дискурсу, головню спираємося на монографію Г. Сюти та на лаконічні лінгвокогнітивні постулати О. Селіванової.

Різноформатні й різножанрові книжкові видання про Майдан виходять великими тиражами. Ми ж зосереджуємо увагу лише на поетичних текстах. Основним матеріалом наукової студії є цільовий добір ілюстрацій з антології «Небесна Сотня» (друге видання – 2014), спорадично – з поеми-кліпу С. Бондаренка «МАЙДАНИ І МАГНАТИ, або Магія магми», поеми Антонії Цвід «Клич Майдану. Літопис Самовидця», збірки Світлани Костюк «Траєкторія самоспалення», збірки Дмитра Павличка «Грім у січні».

Стаття має за мету дослідити майданівські тексти на рівні експлікації цитатного тезаурусу (крізь призму інтертекстуальності), тобто особливої, художньо опосередкованої та інтенційно зумовленої форми побутування дискурсу, з урахуванням драматичного революційного контексту.

Виклад основного матеріалу. Формою збагачення художнього тексту, його рецептивно-сміслової багатозаровості є цитати, натяки, алюзії, ремінісценції, за якими вгадується автор, – тобто увесь інтертекстуальний

комплекс (цитатний тезаурус). Термін *цитатний тезаурус* ще достатньо не актуалізований у сучасній рецептивній стилістиці, хоча й верифікований у монографії Г. Сюти та корелює з уже усталеними загальнофілологічними терміносполуками *словник засвоєних текстів* (І. Толочин) й *інтертекстуальна енциклопедія* (Умберто Еко, Т. Гундорова).

«Цитатний тезаурус – це сформований у процесі пізнання текстів культури, зафіксований у свідомості мовців та апробований різностильовою, різножанровою і різночасовою усною та писемною мовною практикою корпус висловлювань, надслівних образно-сміслових єдностей як вербальних акумуляторів знань про ці тексти» (Сюта, 2017, с. 59). Прикметно, що до формування цитатного тезаурусу мають стосунок не всі цитатні реалізації, а лише їхні прецедентні інваріанти. Поняття цитатного тезаурусу більш конкретизоване в координатах лінгвостилістики й не охоплює трансформованих та семантичних реактуалізацій (алюзій і ремінісценцій). Оскільки ми беремо до уваги увесь спектр прецедентних вкраплень (експлікативів та імплікативів), то послуговуємося також дефініцією *інтертекстуальність*.

«Інтертекстуальність – наявність у певному тексті слідів інших текстів, у більш широкому розумінні – діалогічний зв'язок тексту в семіотичному універсумі з попередніми текстами (рекурсивний) та з подальшим текстотворенням (прокурсивний)» (Селіванова, 2011, с. 210). Термін введено в 1967 р. послідовницею М. Бахтіна, семіологом і літературознавцем Ю. Крістєвою, яка розробила теорію інтертекстуальності з позиції читача. Умберто Еко ввів поняття «інтертекстуального діалогу» та «інтертекстуальної енциклопедії». На зазначену теорію значний вплив мали праці О. Потебні й О. Веселовського.

Виявами інтертекстуальності в тексті є цитати (точні та приблизні); алюзії як прийоми художньої виразності, що змістовно збагачують текстову інформацію через актуалізацію численних асоціацій (головно шляхом натяку на події, факти, персонажів інших текстів); ремінісценції, що передбачають уведення до певного тексту фрагментів, які нагадують адресатові події, факти, героїв, стилістичні прийоми, мотиви іншого тексту; мандрівні сюжети; запозичення світоглядного способу естетичної фіксації світу, парадигматики асоціацій; синкретизм функціональних стимулів, тиражування жанрових канонів тощо (докл. про це див.: Селіванова, 2011, с. 210 – 211).

Інтертекстуальність є специфічною, можна сказати, вищою, художньо опосередкованою іпостасю побутування дискурсу, що, з одного боку, засвідчує авторську майстерність, інтелектуалізм та культурологічну зумовленість мовомислення, з іншого – вимагає підготовленого читача, рецепі-

ента з багатим літературно-художнім та культурним досвідом. Розлогий цитатно-ремінісцентний та алюзивно-алегоричний простір майданівської поезії спростовує тезу про те, що це література сумнівної художньої вартості. Письменник С. Цушко означив майданівський сегмент сучасної поезії як «літературу факту», що оцінюється не за критеріями краси, а за «значущістю написаного й пережитого» (Небесна сотня, 2014, с. 6). Навіть ті інтертекстуальні вкраплення (верифікований цитатний тезаурус), які нам вдалося зафіксувати й відчитати, свідчать: поезія Майдану – високоінтелектуальна, художньо багатожарова, оригінальна, естетично вивірена.

Найчастіше за рядками майданівських віршів проступає Кобзар (назви творів, рядки, що стали крилатими, афоризми, прямі цитати). Це не випадково, адже «поезія Тараса Шевченка давно стала нетлінною і важливою частиною духовного ества українського народу. Шевченко для нас – це не тільки те, що вивчають, а й те, чим живуть. З чого черпають сили й надії. У глибини майбутнього послав він свої непорушні заповіді [...]» (Дзюба, 1998, с. 15). Револуційний контекст надає їм нового суперактуального звучання. Прецедентні Шевченкові мікродискурси експліковані та імпліковані, за форматом відтворення – точні та трансформовані (модифіковані), чимало контамінованих та згорнутих афористичних синтагм. Справжнім образним хітом Майдану стали крилаті слова зі знаменитої героїко-сатиричної поеми «Кавказ», «огнистої інвективи проти темного царства» (І. Франко), драматично вивершені візуально-акустичним рядом – постановою юного красеня Сергія Нігояна, – «**Борітеся – поборете!**»: *Я кинув клич: «Борітеся!» – й вони / Врага і супостата побороли! / Що маю більші: заслуги чи вини, / У тім, що боротьба іде довокола?..»* (Небесна сотня, 2014, с. 231); *Побачиши ти свободи й правди на́дих, / Ти Бога вздриши у клетітній юрбі, / І вірменин, що вмер на барикадах, / Шевченка там читатиме тобі* (Небесна сотня, 2014, с. 233); «**Борітеся, поборете, / вам Бог помагає!**» / *з барикад на камеру – / Сергій Нігоян, / поет вірменин / українською прорікає, / а на нього снайпера націлений наган! / Пада поет – / за своє європейське майбутнє!* (Цвйд, 215, с. 13). До слова, рядки з «Кавказу» виступають епіграфом до щойно цитованої поеми-хроніки Антонії Цвйд «Клич Майдану» (Цвйд, 2015, с. 5).

Аксіоматично, що мовотворчість Т. Шевченка вже давно стала прототекстом української етнолінгвокультури, а актуалізований імператив боротьби – формою національного порятунку. Редукція Шевченкової формули до рівня базового екзистенціалу українського буття корелює з рефреном та карбованим версифікаційним малюнком, усіченими формами вербативів та високою сакральною тональністю (*воскрес, глагол, глас*)

у зворушливій поезії В. Базилевського: *Христос воскрес! / Почуй, Тарас. – / Вірменський хлопець / Чита «Кавказ». / Полює «Беркут» / «Убий!» – наказ. / Вірменський хлопець / Чита «Кавказ». / Зламалось тіло, / Здрігнувся час. / Вірменський хлопець / Чита «Кавказ». / Життя погасло. / Екран не згас. / Вірменський хлопець / Чита «Кавказ». / Гримить «Поборете!» / Глагол – фугас. / Вірменський хлопець / Чита «Кавказ». / Ти чуєш, Іроде? / Це Божий глас. / Вірменський хлопець / Чита «Кавказ» (В. Базилевський).*

Угадується Тарас Шевченко і за безпосередніми та ледь трансформованими інтертекстуальними вкрапленнями з поезії «І Архімед, і Галілей» та знаменитого «Послання...». До слова, ще за життя поета цей твір став найбільш цитованим, сприймався як геніальний каскад афоризмів, у яких сконденсовано головні проблеми й виклики національного буття: *І на оновленій землі / Врага не буде, супостата, / А буде син, і буде мати, / І будуть люде на землі* (Небесна сотня, 2014, с. 57); *коли цей зойк ратом обірветься / аби я і всі про нього забули / тоді і мертві / і живі / і ненароджені / земляки мої / стануть глухоніми* (Небесна сотня, 2014, с. 98).

На простори майданівської поезії вривається відгомін інших Кобзаревих текстів – «До Основ'яненка», «Мені однаково», «Я не нездужаю, нівроку», «І виріс я на чужині», комедії «Сон», поеми «Юродивий». Усі вони зберігають упізнаваність первинної образно-лексичної та ритмо-інтонаційної структури: *Є ще ж кому воскресити і думу, і пісню, / Хоч і нема кому дати до рук булаву...* (Небесна сотня, 2014, с. 73); *Казав Шевченко: не назвати Раєм / Ту землю, що зустріла дні найгірші* (Небесна сотня, 2014, с. 91); *Зірвали латану свитину / І права слова не дають* (Небесна сотня, 2014, с. 99); *З колін же встаньмо разом після тризни / Бо треба й далі нам обух сталить. Але й пора для рідної Вітчизни / Орати й сіять, жити і творить* (Небесна сотня, 2014, с. 109); *Ї, окрадену, збудили, / Вона не спить над сотню днів* (Небесна сотня, 2014, с. 139); *Ще свого Миколая ми разом стріти встигнемо / На кращій, на оновленій, на звільненій землі* (Небесна сотня, 2014, с. 303). У поодиноких випадках Шевченкові прототексти потребують розкодування, оскільки надто глибоко імпліковані чи розраховані на поінформованого читача-інтелектуала. Маємо на увазі фрагмент поеми С. Бондаренка «Майдани і магнати», де поетично відрефлексовано фрагмент російськомовної повісті «Прогулка з удовольствием и не без морали», у якому йдеться про загублений ключ від футляра з флейтою. Сюжетний пасаж майстерно екстрапольовано на події Майдану (Бондаренко, 2014, с. 88–89). Як прецедентна сприймається лише назва повісті. У поемі «Клич Майдану» читаємо: *Із усього миру*

злетівся люд –/ дітей України/ рятувать од прибуд (Цвід, 2015, с. 9). Тут, очевидно, імпліковано крилаті рядки з поеми «Гайдамаки» (*На гвалт України орли прилетіли*).

Тарас Шевченко став справжнім героєм Майдану, Кобзареві поезії – найчастіше цитовані, окремі рядки – потужні меседжі спротиву, актуалізовані гасла, сакральні словесні формули що повертаються на фронт порятунку нації (докл. про це див.: Баранська, 2017; Стецик, 2015).

Ювілейний 200-й рік від часу Кобзарєвого Різдва завдяки вибуховій мобілізації українського національного Духу став роком Воскресіння розі'ятого на перехрестях стражденної історії українства і початком його відродженого сходження «з новим і праведним законом» до державотворчих висот під скривавленим омофором лицарів «Небесної Сотні»: *В день, коли Кобзареві виповнилось 200, / коли помер ще один з «Небесної сотні», / ліліпутін топче могили – такі от вісті / з Криму, для мільйонів сердець істотні* (Бондаренко, 2014, с. 112).

Майданного звучання набувають і крилаті Лесині рядки з «Досвітніх огнів» («Вставай, хто живий / В кого думка повстала / Година для праці настала»): *Рушаймо, панове, вперед! / Година повстати настала* (Небесна сотня, 2014, с. 68). Оновлення класичної цитати відбувається шляхом субституції одного з компонентів.

У новітній українській історії Київ став місцем двох Майданів – Помаранчевого і Майдану Гідності. Природно, що величний образ столярного міста прошиває лінгвопростір майданівських текстів. У більшості випадків постає він у драматичному, навіть трагедійному контексті, як болісна алюзія до знаменитих рядків Павла Тичини «Лежить сторозтерзаний Київ...». Власне, оця сема «сторозтерзаності» й відчайдушного спротиву є ключовою у більшості поезій Майдану: *Закривавлений прапор – це і вирок, і поводир, / де Київ шалений обростає вздовж ран сивиною, вода безшелесна з гідрантів жбурляла у вир / розп'ятої вулиці, й серця вирували вівиною* (Небесна сотня, 2014, с. 77).

На найбільш драматичних регістрах звучить і «Золотий гомін» (поема-ораторія, твір-пересторога, поема-заклик) П. Тичини: *Хвилею гунає / Києву в груди Дніпро... / Може, то предки / Розгойдують праведні дзвони, / Кличуть всіх нас / На віче за волю й добро?..* (Небесна сотня, 2014, с. 73); *Не благовісно день цей гомонів / Ба, навіть більше, гомін той з недобрих. / Стихає вже після майданних днів, / Та гомін – є. і він, мов стійка кобри, – / Не вірить люд, що все уже скінчилось* (Небесна сотня, 2014, с. 281); *І прокидалися давно поснулі предки / Торкалися рукою нам чола / Прохали про одне про помсту крєвну / Щоб знищили одвічного царя* (Небесна сотня, 2014, с. 262).

Автори майданівських віршів, услід за В. Стусом, побачили Софійську площу «За Літописом Самовидця»: *на площі кінь зорив на все схапанудженім оком, – / так вмирають поети зі швами зашитих ротів, / так кінь кам'яний гарцює пожсвавленим скоком, / і шикуються в шерез солдати, і лунає останній звук / урочого вірша, що звільнює душу од мук* (Небесна сотня, 2014, с. 77).

У серці Майдану і майданівських віршів резонують пафосні й величні заклики Олега Ольжича. *«О, Нація, дужа і вічна, як Бог!» / З твоїх поетичних вібрацій / Історія світу верстає прологт / Глобально стрімких трансформацій* (Небесна сотня, 2014, с. 167).

У контексті революційних віршів несподівано відродився кінематографічний кадр Ілленкового «Білого птаха з чорною ознакою» – перлини українського поетичного кіно, де одну з головних ролей зіграв легендарний Іван Миколайчук. На Майдані птах цей також і з черленою (кривавою) відзнакою: *ви теж чуєте цей зойк / він пронизує небо / білим птахом з черленою ознакою* (Небесна сотня, 2014, с. 98); *Тихо пливуть в сьайві зоряних кіл / Білі птахи з ознаками чорними* (Небесна сотня, 2014, с. 282). Цей поетичний пасаж допомагає вельми точно й драматично зворушливо передати сему вічного прощання з Небесною Сотнею.

Несподівано вривається в майданівські вірші «Храм Сонця». Так називається поетична збірка Івана Драча і саме так можна визначити одну з універсальних констант мовомислення митця-шістдесятника – українську душу, вписану у світовий поетичний космос (докл. про це див.: Тарнашинська Л, 2010, с. 373–376). Новітні революційні реалії вносять свої корективи: храм сонця – не художньо-фігуральний абстракт, не меседж інтелектуала-сонцепоклонника, а конкретна вимога жертвовності, живої любові ціною в життя в ім'я світлого прийдешнього: *Вітри свободи відчиняють брами! / Віки несуть дідів могутній спів! / Нехай пречистим буде сонця храм / І світлим буде шлях в світі незримі... / Небесний полк вітає поворотим!* (Небесна сотня, 2014, с. 288).

Криваве протистояння добра і зла, гідності і ницості, людяності й жорстокості, свободи й рабства найповніше втілено в прецедентному Довженковому образі «України в огні». Його позачасовість і профетичність потверджена практикою майданної поезії: *Актуальною стала Довженкова назва / «Україна в огні». / Протистояння: люди – птахи, / Герої проти тваринних інстинктів / Та чемоданів з грошима* (Небесна сотня, 2014, с. 36); *Я сплю, мов убитий, і снять мене / Гранати, бруківка, коктейлі й щити, / Немов у Довженка, країна в огні, / У полум'ї битви зішлись два світи* (Небесна сотня, 2014, с. 238).

Лише один цитатний пасаж має дещо інше забарвлення: Д. Павличко веде сумний уявний діалог зі своїм колишнім побратимом по перу В. Коротичем, бо той, на жаль, вибрав інший бік барикад: **Переведіть мене через майдан**, / *Туди, де бджоли в гречці стогнуть глухо, / Де тиша набивається у вуха.* / **Переведіть мене через майдан** (Небесна сотня, 2014, с. 233).

Після першого вогню на Грушевського з'явилася знаменита варіація на тему старовинної весільної пісні «Горіла сосна, палала», що миттєво облетіла всі теле- та радіоэфіри і стала своєрідним народним хітом Революції спротиву: **Горіла шиша, палала**, / *Там барикада стояла.* Трансформовані цитати з народної творчості – активні одиниці сучасного текстотворення (і не лише пародійного), які особливо наочно виявляють органічність зв'язку з етнокulturурою.

Зворушливим є текст С. Костюк, початок якого – перегук зі знаменитою бурлацькою піснею «Забіліли сніги» (до слова, улюбленої пісні Тараса Шевченка): **забіліли сніги / забіліли сніги / заболіли ... / на замерзлім асфальті – / сліди закривавлених лиць... / в душах наших дітей розривались гранати / не в тілі / бо тіла чорна сила збивала / і кидала ниць...** (Костюк, 2015, с. 19). «Материнські голосіння» (так називається цей вірш і цілковито вписується в канони жанру на всіх рівнях) написаний за день до перших убивств на Майдані і є материнською пересторогою-благанням зупинитися владі у її Каїнових намірах, бо далі – «згустки болю і самота», «опрірвлена висота» і трагічна МАТИ, що ходить майданами і «слід шукає від журавлів».

Сергій Нігоян і Михайло Жизневський відкрили мартиролог Небесної Сотні. Першими з людей Майдану, хто поліг за нову Україну і за її свободу, стали вірменин і білорус (Слабошпицький, 2014, с. 103). Якщо постать Нігояна візуально-акустично асоціюється з Шевченковим прототекстом, то ім'я Жизневського драматично пов'язується з новочасним реквіємом за убієнними героями. Коли в Михайлівському золотoverхому відспівували героя, уперше прозвучала його улюблена, але майже не відома широкому загалу пісня «Гей, плине кача по Тисині», що своїм потойбічним смутком не перестає рвати українську душу. До речі, згаданий текст з актуалізованою архисемою 'плач' у найрізноманітніших модифікаціях та трансформаціях крізнить у майданівських текстах, заторкуючи найбільш чутливий пласт уже новітнього колективного українського позасвідомого: *Труни над натовпом – привиди наче... / Всю нічку до раночку «Плине кача...»* (Цвід, 2015, с. 25); **Пливе по Тисі злотне каче**, / *А хлопці на Майдані мруть* (Павличко, 2016, с. 74); *Як велетенські кобзи, труни: / за кожним по сто тисяч плаче, / і натяглись між нами струни, / тепер за кожним*

«*Плине кача*» (Бондаренко, 2014, с. 109). Друга частина поеми Антонії Цвід побудована за принципом строфічного розгортання фольклорного тексту та численних фоносемантичних обігравань текстових структур.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, майданівські поетичні тексти володіють неабияким цитатно-ремінісцентним та алюзивним потенціалом, окремі з них – це майстерно змодельовані центони із впізнаваних прототекстів, що творять «мозаїку слухової пам'яті». Інші постають як каскади алюзій чи фрагментів точних або ледь трансформованих цитат або ж про інтертекстуальність сигналізують прецедентні імена й безпосередні та ледь трансформовані заголовки й заголовкові комплекси. Ще однією формою трансформованої текстової структури є варіації, стилізації та достатньо прозорі натяжки. У перспективі маємо на меті дослідити цитатний тезаурус конкретних авторів (Антоніна Листопад, Світлана Костюк), а також інтертекстуальні включення на рівні типологізації і текстових маркерів цитатності, джерел їх формування, домінантних цитатних включень. Цей фрагмент наших спорадичних студій, гадаємо, достатньо переконлива відповідь тим, хто зверхньо, ба навіть зухвало відгукується про майданну поезію.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

- Бондаренко, С.** (2014). *Майдани і магнати: поеми-кліпи*. Київ : Український пріоритет. 128 с.
- Костюк, С.** (2015). *Траєкторія самоспалення : [щоденникові записи у віршах]*. Чернівці : Букрек. 144 с.
- Небесна Сотня: антологія майданівських віршів* (2014). Чернівці. 400 с.
- Павличко, Д.** (2016). *Грім у січні*. Київ : Основи. 176 с.
- Цвід, А.** (2015). *Клич Майдану. Літопис Самовидця. Поема*. Київ : Український пріоритет. 88 с.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Баранська, С.** (2017). Лінгвостилістичні студії над поезією Майдану. *Слово. Текст. Контекст. Збірник наукових та творчих робіт студентів філологічного факультету. Випуск І*. Дрогобич : Коло. С. 7 – 17.
- Воронюк, Л.** (2014). Майдан: український духовний прорив *Небесна Сотня : антологія майданівських віршів*. Чернівці : Видавничий дім «Букрек». С. 5 – 7.
- Дзюба, І.** (1998). На вічнім шляху до Шевченка. *Вічний як народ: Сторінки до біографії Т. Г. Шевченка*. Київ : Либідь. С. 5 – 16.
- Поліщук, Я.** (2016). Реактивність літератури. Київ: Академвидав, 2016. 192 с.
- Селіванова, О.** (2011). Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля-К. – 844 с.
- Слабошпицький, М.** (2014). Гамбіт надії. Україна: констатації, матеріали, виклики, сподівання. Київ : Ярославів Вал. 312 с.
- Стецик, М.** (2015). „Серце кожне карбує імення – (поетичний іменник героїв Майдану) *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. Дрогобич : Посвіт. С. 246–262.

Стецик, М., Баранська, С. (2019). «Уся Україна – суцільний Майдан» *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія : «Філологічні науки» (мовознавство)*. Збірник наукових праць. Дрогобич. № 11. С. 91–98.

Сюта, Г. (2017). Цитатний тезаурус української поетичної мови ХХ століття. Київ. 384 с. (Серія «Студії з українського мовознавства»).

Тарнашинська, Л. (2010). Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління: (історико-літературний та поетикальний аспекти). Київ: Смолоскип. 632 с.

REFERENCES

Baranska, S. (2017). Lihvostylistychni studiyi nad poeziyeyu Maydanu [Linguistic studies on Maidan poetry]. *Slovo. Tekst. Kontekst. Zbirnyk naukovykh ta tvorchykh robit studentiv filolohichnoho fakultetu [Word. Text. Context. Collection of scientific and creative works of students of philological faculty]*. Vypusk 1. Drohobych : Kolo. P. 7 – 17.

Voronyuk, L. (2014). Maydan: ukrayinsky dukhovnyy proryv [Maidan: Ukrainian spiritual breakthrough]. *Nebesna Sotnya : antolohiya maydaniv'skykh virshiv [Heavenly Hundred: an anthology of Maidan poems]*. Chernivtsi : Vydavnychyy dim «Bukrek». P. 5 – 7.

Dzyuba, I. (1998). Na vichnim shlyakhu do Shevchenka [On the eternal road to Shevchenko]. *Vichnyy yak narod: Storinky do biohrafiyi T. H. Shevchenka [Eternal as a People: Pages for TG Shevchenko's biography]*. Kyiv : Lybid. P. 5 – 16.

Polishchuk, YA. (2016). *Reaktyvnist literatury [Reactivity of literature]*. Kyiv: Akademvydav, 2016. 192 p.

Selivanova, O. (2011). *Linhvistychna entsyklopediya [Linguistic Encyclopedia]*. Poltava : Dovkilliya-K. 844 p.

Slaboshpytskyy, M. (2014). *Hambit nadiyi. Ukrayina: konstataciyi, materialy, vyklyky, spodivannya [The Gambit of Hope. Ukraine: findings, materials, challenges, expectations]*. Kyiv : Yaroslaviv Val. 312 p.

Stetsyk, M. (2015). „Sertse kozhne karbuye imennya – (poetychnyy imennyk heroyiv Maydanu) [“Everybody’s Heart Makes a Name Impact – (Poetic Noun of Maidan Heroes)]. *Ridne slovo v etnokulturnomu vymiri – Native Word in Ethnocultural Dimension*. Drohobych : Posvit. P. 246–262.

Stetsyk, M. Baranska, S. (2019). «Usya Ukrayina – sutsilnyy Maydan» [«All Ukraine is a solid Maidan»]. *Naukovyy visnyk Drohobitskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriya : «Filolohichni nauky» (movoznavstvo) – Scientific Bulletin of the Ivan Franko State Pedagogical Pedagogical University. Series: Philological Sciences (Linguistics)*. Drohobych. № 11. P. 91–98.

Syuta, H. (2017). *Tsyatmatnyy tezaurus ukrayins'koyi poetychnoyi movy XX stolittya [Citation thesaurus of Ukrainian poetic language of the twentieth century]*. Kyiv. 384 p

Tarnashynska, L. (2010). *Ukrayinske shistdesyatnytstvo: profili na tli pokolimya: (istoryko-literaturnyy ta poetykal'nyy aspekty) [Ukrainian Sixties: Generation Profiles: (Historical, Literary, and Poetic Aspects)]*. Kyiv: Smoloskyp. 632 p.